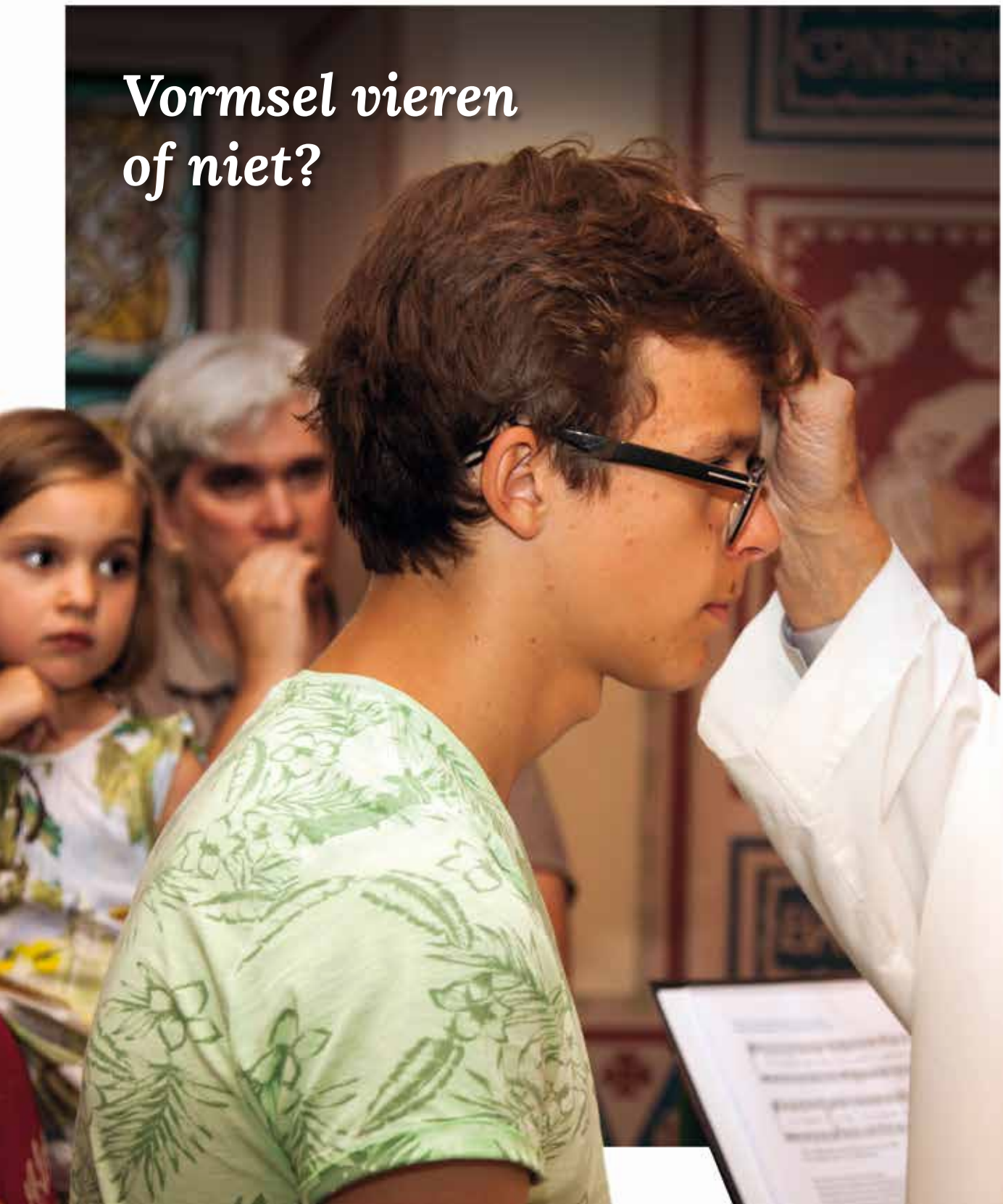
VLAANDEREN
Don Bosco

nr. 3 | mei - jun. 2019 | 123ste jaargang | tweemaandelijks tijdschrift voor de beweging rond Don Bosco | kantoor van afgifte: 3000 Leuven mail | P209042

Vormsel vieren of niet?

Hoofdredacteur
Brecht Nuyts

Lay-out en eindredactie
Sarah Verschelde
Don Bosco Media
Naamsesteenweg 37
3001 Heverlee
dbmedia@donbosco.be

Redactieraad
Jos Claes
Adriaan De Cooman
Pascale Laevens
Simon Nongrum
Bram Reekmans
Jurgen Renders
Laurens Vanderbrugghen
Firmin Vanspauwen

Adreswijziging
Don Bosco Vlaanderen
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
centrale.propaganda@donbosco.be

Verantwoordelijke uitgever
Wilfried Wambeke, provinciaal
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
wilfried.wambeke@donbosco.be

Drukkerij
Drukkerij Van der Poorten nv
3010 Leuven
100% klimaatneutrale drukkerij

De bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Uw persoonlijke gegevens zijn voor u ter inzage. Ze worden nooit aan derden doorgegeven en dienen enkel voor de verzending van Don Bosco Vlaanderen.

In Vlaanderen:
www.donbosco.be
www.kerknet.be/organisatie/zusters-van-don-bosco
In de wereld:
www.sdb.org
www.cgfmanet.org

Don Bosco Vlaanderen is een gratis blad. Giften zijn daarom steeds welkom op het onderstaande adres en rekeningnummer, met vermelding van
'Don Bosco Vlaanderen':
Don Bosco Centrale vzw
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
Tel. 02 771 21 00
IBAN: BE27 4272 1008 4573
BIC: KREDBEBB

Door Sarah Verschelde en Jos Claes

Samengeroepen

De eerste zonnestralen hebben zich aangemeld, de bloemen bloeien en de vogels zeggen je 'goedemorgen'. De lente is in het land. De warme paasdagen nodigden uit om de verrijzenis in al zijn facetten en kleuren te beleven.

Lente is het ook in onze tuin. De eendjes broeden en kikkers geven kwakend een gratis concert aan het vijverriet. De tuinier maait het gras. Mensen vinden elkaar aan de nieuwe tuintafel. Het is er aangenaam vertoeven: verhalen vertellen en weer opstaan na de donkere dagen van februari en maart. De komende weken kleedt de natuur zich in het mooiste groen.

Nog even komen de ijsheiligen langs en verjagen ze de laatste nachtvorst. De kleine zaadjes kiemen en de kleine plantjes kunnen groeien en bloeien. Kinderen bereiden zich voor op hun eerste communie en jongeren worden weldra gevormd. Papa's en mama's bereiden het familiefeest voor. "Samengeroepen" gaan ze op weg en willen ze hun jong christen-zijn beleven.

Eind mei en begin juni vieren wij Hemelvaart en Pinksteren. Ook dat mogen we zeker niet vergeten. In de periode tussen deze twee feestdagen wordt er ook gemijmerd over de wind, de levensadem van God die in elk leven aanwezig is. Laat zijn Geest maar waaien.

Ben jij ontwaakt uit de winterslaap? Haal de tuinstoelen maar buiten en nodig misschien je vrienden uit voor een gezellige barbecue. Niets is zo zalig als je omringd voelen door warm gezelschap. Op naar de zomer! Maar geniet eerst nog van de mooie lentedagen.

"Samengeroepen" worden
doet je leven.

INHOUD

2 SAMENGEROEPEN

4 GODSDIENST GEVEN IN EEN KLEURRIJKE KLAS

6 VORMSEL VIEREN OP 12 JAAR, OF LATER?

BIJLAGE

10 VAN BOERENDOCHTER TOT HEILIGE: DE CARRIÈRE VAN H. MARIA MAZZARELLO

11 ONZE ZUSTERS BLAZEN 50 KAARSJES UIT!

14 BEDANKT, ZUSTERS!

16 SPELLETJESPAGINA

17 VRAGEN AAN

18 HOE TOVER JE EEN SAAIE SPEELTIJD OM TOT EEN ZINVOLLE ENERGIZER?

20 SCHOENEN AAN IN MADAGASKAR!

23 IN MEMORIAM

24 VOGELS ZONDER VLEUGELS

Godsdienst geven in een kleurrijke klas

Interview met Steven Verlinden

Steven Verlinden geeft het vak godsdienst in Don Bosco Hoboken. Hij ging graag in op een gesprek met de redactie om inzicht te geven in hoe hij zijn lessen vormgeeft en ervaart:

De klassen bestaan hier uit gemengde groepen met ook veel allochtone leerlingen. Die zijn vaak erg gelovig. Ik zou zelfs durven stellen dat de meeste van onze leerlingen gelovig zijn. Ongeveer de helft van hen is moslim, de andere helft valt onder te verdelen in christenen en atheïsten.

Moslimjongeren hebben de naam om langere tenen te hebben dan niet-moslims, maar dat mag je niet zo veralgemenen. Ik vind niet dat dat het geval is. Religie is bij hen, meer dan bij katholieken, een deel van hun identiteit. En natuurlijk verdedigen mensen zich als je hen aanvalt op hun identiteit. Maar als je die jongeren de ruimte geeft, hen uitdaagt en context verschaft, dan worden heel veel dingen bespreekbaar.

ZESTIG NATIONALITEITEN

Onlangs verscheen er een artikel in de krant waarin stond dat meer dan de helft van de jongeren in de steden een allochtone afkomst hebben. In die zin is onze school een echte Antwerpse school. Er zijn namelijk zo'n zestig verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd. Dat is héél divers. Maar het is niet omdat er zestig nationaliteiten zijn, dat er ook zestig culturen zijn en dat alles hier multicultureel is. De jongeren die hier komen, die komen gewoon uit 't Stad, hé. Dat geeft toch een gemeenschappelijke basis.

In zo'n kleurrijke klassen moet je er toch van uitgaan dat je dezelfde waarden deelt en dan zul je ook merken dat dat inderdaad ergens zo is. **De jongeren gaan er misschien anders mee om dan wat je gewend bent, maar als je hen op een open en respectvolle manier benadert, nodig je hen uit om ook open te zijn naar jou toe.** Zomaar regels opleggen gaat niet werken, dat werkt bij niemand. Maar vertrek vanuit de waarde en je kunt afspraken maken.

GODSDIENST ALS DEEL VAN HET LEVEN

Ik denk dat de leerlingen het vak godsdienst overwegend als positief ervaren. Toen ik in de eerste graad lesgaf, was ik vrij intens met de figuur van Don Bosco bezig waar dit in de lessen paste. Nu ik in de latere jaren sta, verwijs ik vooral naar hem in aanloop naar zijn feestdag.

Ik probeer steeds uit te gaan van de context en van de leerlingen zelf en dat dan te koppelen aan de godsdienst. Andersom werkt niet. Als ik rond een bepaald thema werk, dan vraag ik altijd aan de leerlingen hoe dat bij hen leeft, hoe zij dat ervaren. Als er in de actualiteit iets aan bod komt, dan bekijken we wat godsdienst daarover zegt. In het vijfde jaar TSO werk ik bijvoorbeeld rond goed handelen en wat dat dan is. Daar hadden Mozes en Jezus, maar

“Met mijn leerlingen wil ik vooral bereiken dat zaken als religie en zingeving nuttig kunnen zijn als die betrekking hebben op het leven.”

ook Kant en Levinas elk hun eigen idee over. En die ideeën sluiten ergens op elkaar aan. Dan vraag ik de leerlingen om dat toe te passen op hun eigen leven. Het gevaar van het vak godsdienst is dat er gewoon een filmpje getoond en wat gebabbeld wordt. Daar mag je niet aan toegeven. Je moet eisen durven stellen, de lat hoog leggen.

Met mijn leerlingen wil ik vooral bereiken dat zaken als religie en zingeving nuttig kunnen zijn als die betrekking hebben op het leven. Op hun persoonlijke leven of op het leven in het algemeen. Als je religie daarvan loskoppelt, houd je enkel de rituelen over en dat heeft niet zoveel waarde. Maar als je de link kunt leggen met je eigen leven en met de samenleving, is het net erg waardevol. Ik richt mijn lessen dan ook in door linken te zoeken met hun eigen leven en met de actualiteit.

VERTROUWEN

Niet iedereen heeft een goede thuissituatie. Ik heb wel degelijk het idee dat er toch elk jaar, buiten de lessen om, een of twee leerlingen zijn die me in vertrouwen nemen over iets serieus. Voor hen iets kunnen betekenen, dat vind ik erg waardevol en dat kan alleen als je een band hebt met die jongeren, als ze zich op hun gemak voelen bij jou.

Mijn lessen zijn geslaagd als de leerlingen een uur lang actief hebben meegedaan. Omwille van de eigenheid van het vak zijn we dan soms een heel andere richting uitgegaan dan oorspronkelijk gepland was, maar dat geeft niet. Het gaat er vooral om dat ze zich betrokken voelden.

Eén van de klassen waar Steven lesgeeft

Vormsel vieren op 12 jaar, of later?

Vormsel vieren of niet?

Hilde Detemmerman & Paul Girard, ouders van Tiffany
Het vormsel voor 11-13-jarigen is een ideale leeftijd omdat ze zich bewust zijn van hun engagement om een zo'n goed mogelijke christen te zijn en te worden. De kracht van het vormsel is dat de jongeren proberen te leven als een goede christen. Het zou een tussenschakel moeten zijn en niet het einde van hun levensweg als gelovige. Eigenlijk zou er voor volwassenen ook nog een vervolg moeten komen in het genre van een plechtigheid waarbij ze zich zouden verdiepen in de waarden van het christendom tegenover de medemens en God.

Zr. Agnes Daemen
Als catechiste probeer ik de vormelingen een gelovige kijk te geven, hopend dat ze blije en kleurrijke mensen worden in en voor de wereld rondom hen, geïnspireerd door Jezus en het evangelie. Voor prille tieners is het vormsel een opstap naar volwassenheid. Geloven moet je leren, het is een werkwoord. Via het evangelie zoeken ze naar authenticiteit en hun geloof. Zelf kiezen voor Hem is essentieel. Vandaag worden er steeds meer volwassenen gevormd, dat maakt dat de keuze voor Jezus bewust is.

Marc Vanhoutte, sdb
Al vele jaren ben ik vormheer. Mijn indruk? Het is moeilijk om te peilen naar wat zo'n viering met een jongere doet. Maar een goede vormselcatechese kan sterk beklijven en een levensrichting bepalen. En de vormselviering zelf is vaak een moment waarin de vormeling ervaart door Jezus persoonlijk bemind te zijn. Op die leeftijd is een jongere bijzonder gevoelig voor indrukken die blijvende sporen nalaten. Blijft dit duren? Dat hangt af van de thuissituatie en de verdere begeleiding en nazorg in catechese op school, in de jeugdbeweging of bij andere momenten.

Twee moeders over het vormsel van hun kind

Op 13 oktober '18 ontvingen twee van onze kinderen het vormsel. Ze waren bijna zeventien jaar oud en hadden zes jaar lang samen met vier anderen InVorm@17 gevolgd, een vormseltraject van het decanaat Kortrijk waarbij de vormeling op zoek gaat naar wat het vormsel en gelovig zijn voor hem of haar betekent.

Hun lange weg startte in het zesde leerjaar. Ze vonden toen zelf ook dat twaalf jaar wel heel jong was om er bewust voor te kiezen als gelovige door het leven te gaan. In plaats van het vormsel, hielden zij een engagementsviering.

In woorden en verhalen, in solidariteit en delen, in weekends en bezoeken groeide hun keuze voor het vormsel. Ze maakten kennis met mensen en hun geloof, met Bijbelverhalen en de diepe kracht ervan. Ze kregen woorden voor God, liefde, verbondenheid aangereikt. Maar ook hun zoeken, vragen en twijfels mochten aan bod komen.

Zo vormde Bisschop Lode Aerts op 13 oktober 2018 zes jongeren die enthousiast en met beide voeten op de grond hun geloof beleden.

Twee jaar eerder mocht onze oudste reeds het vormsel ontvangen van Mgr. Van Buel. In de Pinardikapel op Valdocco koos hij voor een leven als gelovige in het spoor van Jezus en Don Bosco.

Toen onze kinderen twaalf waren, vonden hun klasgenoten het vreemd dat ze nog niet gevormd wilden worden. Iedereen deed het toch, al was het maar voor de cadeautjes? Diezelfde klasgenoten vonden ook dat zes jaar vormselcatechese wel heel lang was. En dat je echt wereldvreemd moest zijn om nu nog stil te willen staan bij het vormsel.

Maar onze kinderen genoten van de vriendschap, van de gesprekken en van hoe ze een veel bredere kijk kregen op leven en Leven. Ze blijven (soms heel) kritisch voor de manier waarop mensen het geloof vormgeven en organiseren. Ze hebben uitgesproken vragen bij de zwarte bladzijden in de kerkgeschiedenis. Het zijn jongeren van hun tijd, maar de bagage, de waarden, de vriendschap die ze meekregen, maakt hen warm en sterk. En ons heel trots.

Katrien Vanassche,
leerkracht Don Bosco Kortrijk

Katrien Leys, leerkracht Don Bosco Sint-Denijs-Westrem

Mia is 11 jaar. Wij, haar ouders, kiezen ervoor dat ze dit jaar haar vormsel viert. Zij is daar nog niet echt bewust mee bezig. Komt dit nog? Dat weet ik niet. In onze parochie leeft het idee dat ouders betrokken moeten worden in de weg naar het vormsel. Daarom volgen ze samen met hun kind enkele voorbereidende sessies op zondag.

Toch hoor ik steeds vaker de opmerking om het vormsel op een volwassen leeftijd te plaatsen. Ben je voor of tegen? Ik denk dat je dat voor jezelf moet uitmaken. Als je op een volwassen leeftijd voor het vormsel kiest, zal je dit bewuster ervaren, al dan niet met een lijstje redenen in de hand. Ik kan me moeilijk inbeelden dat een kind uit het zesde leerjaar er bewust voor kiest. Maar weinig kinderen hebben op die leeftijd een duidelijk beeld van wat zij geloven en hoe ze ermee willen omgaan.

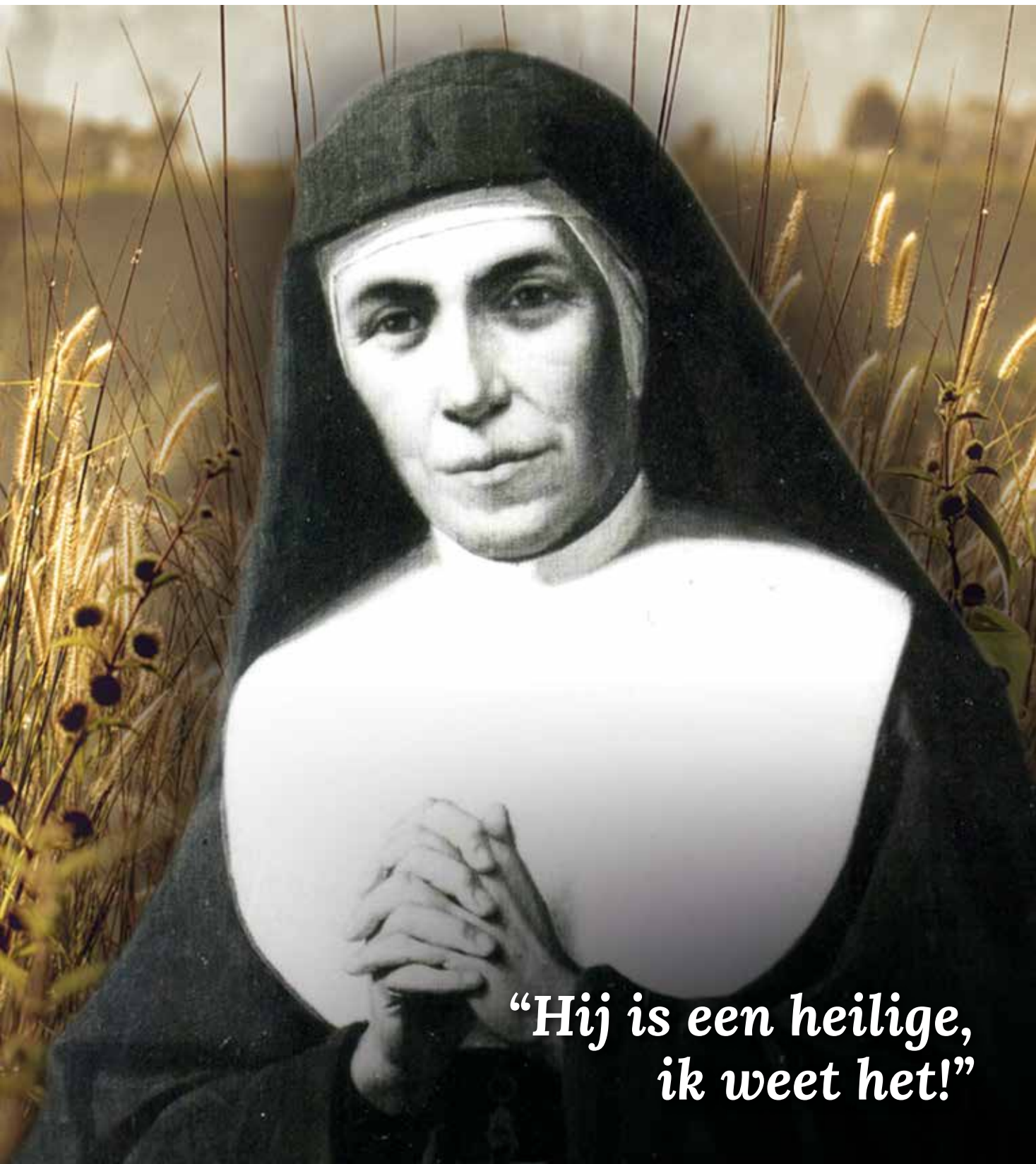
Ik laat Mia vrij in haar keuze rond geloof of religie. Waarom laat ik haar dan niet helemaal zelf kiezen voor het vormsel? Omdat ik vind dat je als ouder een richting mag aangeven, dat het misschien ook je taak is. Zo helpen ouders ook met een schoolkeuze na het zesde leerjaar, terwijl er maar weinig kinderen perfect weten wat ze later willen worden. Je begeleidt je kind en dat is maar normaal.

Over het vormsel zou je kunnen zeggen dat ik Mia als het ware op de trein naar Rome zet. Als ze de treinreis gewaarwordt, kan ze kiezen of ze verder wil of niet. Misschien voelt ze zich er goed bij en gaat ze zelfs reisbrochures lezen om nog meer te weten over de eindhalte. Maar het kan evengoed zijn dat ze eigenlijk geen interesse heeft, en bij de eerstvolgende halte afstapt, desnoods door aan de noodstop te trekken.

BIJLAGE
Mazzarello

BIJLAGE BIJ HET MAGAZINE 'Don Bosco Vlaanderen' | nr. 3 | mei - jun. 2019

"Hij is een heilige, ik weet het!"

Van boerendochter tot heilige: de carrière van H. Maria Mazzarello

Door Wim Collin, sdb
Dr. Wim Collin geeft geschiedenis aan de Pauselijke Salesiaanse Universiteit (UPS) in Rome.

In de schaduw van het kasteel van Mornese, een gehucht in de Monferrato ten zuiden van Turijn, wordt op 9 mei 1837 Maria Domenica Mazzarello geboren. Net als bijna alle mensen van de streek leeft het gezin van landbouw en dan vooral van de druiventeelt. Als oudste in een gezin met 8 kinderen neemt ze snel de zorg op voor haar broers en zussen. Ook in de parochie neemt Maïn, zo noemen ze haar, samen met enkele vriendinnen een voortrekkersrol op zich; ze geeft catechese en naailessen aan de meisjes van het dorp. Als er een tyfusepidemie uitbreekt, aarzelt ze niet om de zieken te verzorgen. Haar nobele inzet betaalt ze met een hoge prijs: als ze 23 is, wordt ze zelf ernstig ziek, toch slaagt ze erin de gevaarlijke en besmettelijke ziekte te overleven.

Wanneer Giovanni Bosco in 1864 het dorp bezoekt, staat Maïn op de eerste rij om de beroemde priester uit Turijn te begroeten. Ze krijgt zelfs de kans om hem te laten zien wat zij en haar vriendinnen allemaal doen in de parochie. Hij is onder de indruk van haar inzet. Don Bosco laat een beklijvende indruk achter op Maïn: *"Hij is een Heilige, ik weet het!"* Het klikt tussen de twee, ze vinden elkaar in een droom die ze samen willen verwezenlijken. Don Bosco schrijft een leefregel voor de Dochters van Maria Hulp der Christenen, beter bekend als zusters van Don Bosco. Ze spreekt in 1872 de eerste geloften uit.

Met Maïn aan het roer groeit de groep van vrouwen gestaag. Wat Don Bosco in Turijn doet voor de jongens, doen zij voor meisjes en vrouwen in het onderwijs, in de opvang en in de kerk. In 1877, in het zog van duizenden Italiaanse migranten, gaan de eerste zusters op missie overzee; de missiepost in Uruguay is een feit. In de brieven die ze schrijft aan haar medezusters moedigt ze hen aan om het beste van zichzelf te geven voor de kinderen en jongeren die aan hun zorgen zijn toevertrouwd en om de spirit van Mornese, waar het werk voor de meisjes begon, nooit te vergeten: eenvoud, liefde en gebed.

Maria Mazzarello sterft op 14 mei 1881. In 1891 komen de eerste zusters aan in België. Ze werd op op 24 juni 1951 heilig verklaard door paus Pius XII. Haar feestdag is op 13 mei.

In de volgende editie lees je meer over Giovanni Cagliero (1838 – 1926).

Onze zusters blazen 50 kaarsjes uit!

Zr. Agnes Deraeve, eerste provinciale overste

De levensloop van de Vlaamse Maria Mazzarello's
Door Jurgen Renders

Alles begint heel klein bij de zusters van Don Bosco, maar het groeit uit tot een grote boom waarin een rijke variëteit van vogels nestelt. Hun werken zijn wereldwijd verspreid en sinds 1903 ook in Vlaanderen. In al die tijd is het aantal kinderen en jongeren die hun toevlucht vonden bij de zusters van Don Bosco, nauwelijks te schatten. Met Gods genade en door de inzet van religieuzen en leken, is dit alles de rijkvertakte boom van de zusters van Don Bosco in Vlaanderen.

DE EERSTE ZUSTERS VAN DON BOSCO IN BELGIË

In 1891 krijgt die boom, met de komst van de salesianen en de zusters te Luik, een Belgische tak. Mgr. Doutreloux, bisschop van Luik, vraagt aan Don Bosco om salesianen en zusters naar België te sturen om zorg te dragen voor de verlaten arbeiderskinderen. In 1903 vestigen de eerste zusters zich in Lippelo. Het zijn de eerste zusters van Don Bosco in Vlaanderen, behorend tot de Franse provincie. In de loop der tijd zullen de Vlaamse zusters deel uitmaken van de Engelse en Belgische provincie, om dan in 1969 tot hun eigen zelfstandige Vlaamse provincie te behoren.

DE BELGISCHE PROVINCIE SPLITST IN DRIE: VLAANDEREN, WALLONIË EN CONGO

In de jaren 1960 democratiseren vele gevestigde gezagsstructuren. Ook in de Kerk komt er een mentaliteitswijziging op gang als vrucht van het tweede Vaticaans Concilie. Mede door de moeilijkheden tussen Vlaanderen en Wallonië, splitst de Belgische provincie op 24 augustus 1969 zich officieel in drie afzonderlijke provincies: Vlaanderen, Wallonië en Congo. Het zijn drie afzonderlijke takken op dezelfde stam met elk een eigen culturele geaardheid. De provincie van het Heilig Hart, als oorspronkelijke benaming, krijgt de naam Belgio Nord (BEG), een provincie ter grootte van Vlaanderen en Nederland. Zuster Agnes Deraeve is de eerste provinciale overste. Deze nieuwe structuur met een nieuw beleid, brengt een nieuwe beweging op gang in de veranderende wereld. Gedreven door eenzelfde spiritualiteit en goede onderlinge relaties, voelen de zusters zich verbonden en treden ze de nieuwe situatie hoopvol tegemoet.

VLAAMSE ZUSTERS RICHTEN HUN PIJLEN OP VORMING

Goethe sprak erover dat je een mooiere toekomst moet bouwen door elementen uit het verleden te verbeteren, ze aan te passen aan nieuwe tijdperken, smaken… Zo ook in de congregatie. Vorming is bij de zusters een prioriteit. Participatie en medeverantwoordelijkheid komen ruimschoots aan bod en het contact met de werkelijkheid en het leven is noodzakelijk. Heel wat zusters behalen een diploma van leerkracht, opvoedster of verpleegster. Op die manier kunnen ze zichzelf ontplooien en, heel concreet, hun opdracht in de werken professioneel uitvoeren. De basisvorming vindt opnieuw plaats in eigen land. In 1972 richten ze een vormingshuis op te Heverlee. Aspiranten, postulanten en novicen leven in één huis samen, elk met hun eigenheid en specifieke vormingsbehoeften.

MISSIONEREN IN HET THUISLAND

Vanaf het ontstaan van de congregatie, overschrijden zusters en leken hun landsgrenzen om Gods Woord te verkondigen. De manier waarop dat gebeurt, verandert door de jaren. Vandaag is het geen geografisch concept meer, maar een houding: niet meer een bepaalde ideologie of verheven ethiek verspreiden, maar het evangelie doorgeven zodat Jezus zelf in actie kan komen. Bij een missie probeer je antwoorden te bedenken op actuele problemen die iedereen uitdagen. Daarom zoeken we missies niet meer in verre oorden, maar dicht bij huis: onder anderen de migranten en jongeren in ons land vertellen over de Blijde Boodschap. Missionaris zijn is geen beroep, het is een zending. Missioneren is wegtrekken uit je comfortzone en Jezus brengen naar wie er het meeste behoefte aan heeft. Durven gelovigen in Vlaanderen nog over hun geloof te getuigen? We zijn allemaal missionaris, maar we beseffen het niet altijd.

VAN HUISVROUW NAAR EEN EIGEN ZENDING

Zoals Mamma Margherita, de moeder van Don Bosco, in de keuken werkte, zo werkten de eerste generatie zusters in de huizen van de salesianen. Vlaanderen is geen uitzondering op deze regel. In 1979 vertrekken de laatste zusters van Don Bosco uit de salesiaanse huizen, op weg naar een eigen pastorale zending. Professionele vorming en onderwijs krijgen prioriteit. Daarnaast blijft de aandacht voor parochiewerk, weeshuizen, scholen, speelpleinwerking en internaten. Door deze omschakeling voelen de zusters zich als vrouwen erkend in hun eigen taken en in hun eigen huizen. De eigenheid als vrouw is belangrijk, maar ook de eigenheid van de vrouwen die ze op hun weg tegenkomen. Zusters van Don Bosco kiezen vooral voor kinderen en jongeren, maar ze trekken ook de kaart van de vrouw: ze richten hun apostolaat in een aantal gevallen specifiek op meisjes en komen in concrete gevallen op voor meisjes en vrouwen.

Bij de zendingsopdrachten van de gemeenschappen springen deze werken in het oog:

- **De internaten**, waarin de zusters samenleven met kinderen en jongeren.
- **Huis Mensa in Brugge**, dat een voorlopige thuis biedt aan thuisloze vrouwen en kinderen.
- **Het Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG)** in Kortrijk, dat openstaat voor gezinnen met jonge kinderen.
- **De Videswerking** die jongeren meeneemt op vrijwilligerswerk naar het buitenland.
- **Huize Hoop** is een open huis in Heverlee waar een diep respect voor het anders-zijn van de ander aan de basis ligt van de gemeenschap. Er is toekomst voor kinderen, jongeren, gezinnen én voor de zusters van Don Bosco.
- **De vrijetijdswerking** zoals speelpleinwerking, waar kinderen en jongeren zorgeloos kunnen spelen en de monitoren leren omgaan met verantwoordelijkheid.
- Daarnaast zijn er **gemeenschapsoverschrijdende zendingsopdrachten** die pastorale mogelijkheden verruimen en de verbondenheid met de gehele Salesiaanse Familie versterken.

VERBONDEN MET DE WERELD VAN VANDAAG

Het is een geschenk om samen te leven met mensen die heel verschillend zijn. Maar het is geen gemakkelijke weg, niet in het minst om tot een dialoog te komen waarin iedereen zich begrepen voelt. Dit vraagt bewustwording en respect van elkaars anders-zijn en groei in wederzijdse waardering. Zoals in het laatste kapittel onderstreept werd, zijn de zusters geroepen om van de wereld een steeds meer leefbare plek te maken.

Bedankt,

Langskomen bij jullie, voelt altijd een beetje als thuiskomen. Dankjewel voor jullie gastvrijheid, zo puur en oprecht.

En ik ben extra dankbaar voor de vele zaadjes die worden gestrooid en de vruchtbare grond waarvoor gezorgd wordt, waardoor Godly Play ook bij Don Bosco weelderig kan groeien en bloeien. **Wat een godsgeschenk!**

Liefs, Gee

Dankjewel voor jullie grote rol in de opstart en uitbouw van het Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG)! Jullie stonden aan het doopvont van onze organisatie en delen tot op vandaag jullie kennis en gedrevenheid opdat de kinderen en gezinnen zoveel mogelijk kansen zouden krijgen.
Heel dikke proficiat met jullie verjaardag!

Namens CKG Don Bosco

Zusters van Don Bosco: sterke vrouwen vol liefde en aandacht voor kinderen en jongeren. Dank je wel, lieve zusters. Voor jullie eenvoud, jullie gebed en jullie gegeven jawoord. Dat is voor de medewerkers van Don Bosco inspiratie en voorbeeld, elke dag opnieuw! **Dank je wel voor jullie gastvrijheid en de steun** die de medewerkers mogen ervaren!

Carine D'hondt

Zomaar voor niets, staan jullie altijd voor ons klaar. Om ons te helpen, een luisterend oor te bieden, een schouderklopje te geven en nog voor zoveel meer! Voor deze warme daden verdienen jullie een welgemeende **dank u wel**!

De Pleinleiding van Groene Zone

zusters!

De zustergemeenschap is voor mij een warme en rustgevende haven in een bruisende school, met een groot hart voor onze leerlingen!
Altijd in voor een praatje. Ook al eens mijn redders in nood, toen ik buitengesloten was op een vrijdagavond. **Van harte dankjewel én proficiat!**

Hilde Schotte, Don Bosco Groenveld

Voor ons betekenen de zusters heel veel. Zij zijn onze steun op het speelplein. Voor elk probleem kunnen we bij hen terecht en elke keer krijg je ook opnieuw een kans om te kunnen leren. Opnieuw een kans om misschien weer een fout te maken, maar dat mag. **We leren door te mogen ervaren.** En daar zijn we de zusters van Don Bosco en zeker onze zusters heel dankbaar voor.

Speelplein Heidevreugde

Wat zijn wij dankbaar dat we deel mogen uitmaken van jullie campus. Ik kan me geen Don Bosco werkplek voorstellen zonder jullie aanwezigheid. **DANK** voor jullie aanwezigheid op campus Heverlee,
voor jullie betrokkenheid bij het schoolgebeuren,
voor jullie gastvrijheid,
voor het gebruik van jullie grasveld,
voor jullie babbeltjes
en… voor zoveel meer!
Wij wensen dat jullie nog heel lang in ons midden mogen blijven!

Veel dankbare groetjes van Carine en het lerarenteam van basisschool Don Bosco!

Vind jij de juiste woorden?

R	T	I	H	G	F	Q	V	V	J	F	L	Z	G	X	D	I	D	N	M
I	X	M	G	E	J	T	M	K	T	V	O	A	L	U	N	B	O	Q	C
I	J	G	R	I	D	Y	D	A	K	E	E	Z	Q	O	W	H	S	N	Z
I	B	L	E	Y	R	R	D	Y	Z	G	Y	X	G	A	B	D	M	W	V
O	Q	U	T	L	K	T	S	O	I	Z	J	H	J	A	J	H	P	O	M
P	N	J	S	U	O	P	P	L	C	A	A	T	N	R	B	T	T	N	P
G	V	S	T	G	I	L	I	W	Z	S	J	R	U	O	M	Y	H	I	I
M	Q	O	H	G	O	E	A	M	P	W	O	O	E	Y	C	F	Q	R	O
I	S	I	C	C	H	R	W	L	O	L	B	B	S	L	N	U	D	A	L
S	V	Q	I	X	X	G	X	A	R	C	L	I	N	T	L	S	B	T	R
N	A	X	T	D	I	Y	R	O	C	O	T	I	B	O	N	O	N	S	O
N	Q	N	S	L	B	E	D	F	O	S	B	F	G	E	D	G	B	E	S
G	E	B	E	H	T	A	S	H	J	T	A	J	S	R	F	T	I	P	L
A	G	C	D	E	A	R	C	E	L	Z	F	N	F	X	E	E	U	N	N
E	A	V	R	E	Y	S	B	V	N	Q	S	Z	O	L	D	S	K	O	W
R	H	S	O	A	I	A	R	T	O	R	O	P	J	P	O	P	D	D	S
E	L	U	W	A	I	J	I	V	B	M	O	P	Z	G	L	Z	X	H	Y
B	R	J	A	R	X	B	H	H	D	S	Y	M	O	X	A	A	L	D	B
D	V	N	A	T	W	W	E	O	N	Y	K	V	B	P	N	F	V	H	E
J	L	M	F	W	Q	C	B	C	J	V	O	A	T	S	S	J	L	R	M

DONBOSCO
MARIA
MAZZARELLO
MORNESE
VALPONASCA
NAAISCHOOL
DONPESTARINO
TYFUS
HEILIGE
ORDESTICHTSTER

Vragen aan

Fiona Dreef werkt 12 jaar bij Don Bosco De Maten als jongerenwerker

HOE HEB JE DON BOSCO LEREN KENNEN?

Als 11-jarig meisje kwam ik bij Don Bosco in Zevenhuizen. Het was mijn tweede thuis: een veilige plek waar ik gezien en gehoord werd.

WIE IS JULLIE DOELGROEP?

Jongeren in de leeftijd van 8 tot 28, waarbij 12 tot 18 de hoofddoelgroep is. Er zijn jongeren die uit complexe gezinnen komen.

WAT TYPEERT JULLIE WERK?

Aanwezigheid, persoonlijke aandacht, redelijkheid en levensovertuiging; de vier pijlers van Don Bosco. We organiseren activiteiten, ondersteunen jongeren bij het opgroeien in deze wereld, helpen bij sociale contacten, leren hen omgaan met sociale media, … Dat doen we met spel en ontspanning.

WAT VIND JE MOOI AAN JE WERK?

Het contact met de jongeren en de stagiairs. Ik vind het leuk als jongeren ergens helemaal enthousiast voor zijn of zélf ontdekken hoe ze een probleem kunnen aanpakken.

HEB JE NET ALS DON BOSCO NOG EEN DROOM?

De droom dat dit altijd een bruisende plek voor jongeren zal blijven, veelzijdig en een tweede thuis.

Esed Zolotic werkt bijna 25 jaar bij Don Bosco Zevenhuizen als jongerenwerker

HOE HEB JE DON BOSCO LEREN KENNEN?

Toen de oorlog in Bosnië begon, kwam ik naar Nederland en startte een opleiding als pedagogisch werker. Bij Don Bosco Apeldoorn liep ik stage.

WIE IS JULLIE DOELGROEP?

Veel van onze jongeren lopen een groot risico om kansarm te worden. Maar we zijn ook een ontmoetingscentrum voor volwassenen.

WAT TYPEERT JULLIE WERK?

Wij zijn open als de jongeren vrij zijn: d.w.z. ook op zondag en in de vakanties. Iedereen is hier welkom en je bent goed zoals je bent. De jongeren bepalen wat we doen, ik bepaal wat we niet doen. We helpen vaak met praktische dingen zoals belastingpapieren, huiswerk, … Het preventief systeem is hier sterk aanwezig.

WAT VIND JE MOOI AAN JE WERK?

Er is nooit één dag hetzelfde en je bent altijd bij de jongeren. Het is mooi als je ziet dat dit resultaat heeft. Jongeren zijn mijn maatjes, mijn inspiratie, mijn alles.

HEB JE NET ALS DON BOSCO NOG EEN DROOM?

Mijn droom is dat de sleutel van Don Bosco Zevenhuizen wordt nagemaakt en dat alle kinderen in de wijk twee sleutels krijgen en alle volwassenen één sleutel. Kinderen mogen ook een fout maken.

Hoe tover je een saaie speeltijd om tot een zinvolle energizer?

Breng speelplaatsanimatie op jouw school

Door Ann Vanwittenbergh, Bertin, Cedric, Tom, Zihno, Jonas en Oubeid

In Don Bosco Halle krijgen alle leerlingen uit 5BSO de rol van speelplaatsanimator! Ze staan hier echter niet alleen voor: enkele van hun leerkrachten en Jeugddienst Don Bosco helpen een handje met vorming en voorbereiding. Tijdens de middagpauze is het dan aan hen: dan voorzien ze speelplaatsanimatie voor de eerstejaars. “Je ziet dat ze openbloeien en positiever in het leven staan!”, merkt een leerkracht op.

Bertin, Cedric, Tom, Zihno, Jonas en Oubeid zijn toffe kerels uit het zesde jaar die weten hoe het in elkaar zit. Na een verplicht nummertje in het vijfde, engageren ze zich nu vrijwillig. Ik zocht hen op, benieuwd naar hun verhaal.

HOE ZAG JULLIE MIDDAGSPEELTIJD ER TWEE JAAR GELEDEN UIT?

Zihno: We waren met onze gsm bezig en niet zozeer met elkaar.
Tom: Als ik baskette dan werd de bal vaak weggetrapt. Dat geef je snel op.
Oubeid: Het was saai toen. Nu geraak je je energie kwijt. Hierna val je in de klas in slaap.
Zihno: Maar dat moet je er niet bij zeggen hé! *(lacht)*

> *"Het is de spirit van Don Bosco terugbrengen."*
>
> *– Zihno –*

WAAROM BEN JE GESTART MET HET GEVEN VAN SPEELPLAATSANIMATIE?

Bertin: Ik wist niet wat speelplaatsanimatie was tot Cedric me erover aansprak. Hij zei dat je kon tekenen, en ook een beetje lesgeven. En ik dacht: "Ja, dat wil ik en ga ik gewoon ook doen!".
Cedric: Vorig jaar was dat een opdracht voor het vak godsdienst. Er is een klik geweest, na één keer wou ik me blijven engageren en volgden uiteindelijk meerdere keren. Eerst was het op punten, maar nu kies ik ervoor. Want het is leuker om met die leerlingen bezig te zijn dan 's middags niks te doen.
Zihno: Eerst keken we op tegen de opdracht. We hadden dat zelf nooit meegemaakt, maar het sprak ons al snel aan en de leerlingen ook.

WELKE ANIMATIE BRENGEN JULLIE?

Cedric: Samen met Bertin geven we tekenles.
Zihno: Wij *(Oubeid, Tom en Zihno)* spelen altijd hockey.
Oubeid: Want dat is ons favoriete spelletje.
Tom: Nee, dat is zijn favoriete spelletje. *(Wijst naar Oubeid en lacht.)*
Zihno: En wij doen mee. Anderen organiseren zaalvoetbal, basketbal, lopen, tekenen, koken, … voor ieder wat wils.

WAT IS SPEELPLAATSANIMATIE VOOR JULLIE?

Bertin: Samen met de eerstejaars activiteiten doen en uw hobby's aan hen doorgeven.
Cedric: Het is interessant om als vijfde- of zesdejaars iets uit te leggen. En ook omdat de eerstejaars anders maar wat rondhangen op de speelplaats en hun tijd steken in stomme discussies en nutteloze dingen. Het is beter dat ze iets leuk doen en tegelijk iets leren.
Tom: Speelplaatsanimatie is kinderen blij maken met een activiteit die je 's middags met hen opzet. Hen laten bewegen in plaats van heel de dag stil te laten zitten.
Oubeid: En wat discipline leren aan die kinderen, bewegen, sporten.
Zihno: Het is ook de spirit van Don Bosco terugbrengen. Samen met die kinderen buitenspelen.

> *"Ik ben school echt beu. Maar dit doe ik graag."*
>
> *– Cedric –*

EN WAT BETEKENT DAT VOOR JOU? WAT VIND JE ER ZO LEUK AAN?

Bertin: Ik kijk graag naar de creaties van de kinderen. Ik zie mezelf erin, ik tekende hetzelfde op hun leeftijd. Nu kan ik beter tekenen en wil hen daarin helpen groeien.
Zihno: De tijd gaat nu sneller voorbij.
Oubeid: Je speelt tenminste met mensen en je kunt samen met mensen wat doen in plaats van enkel op die GSM te tokkelen.

> *"Ik wil iets van mezelf doorgeven aan een volgende generatie."*
>
> *– Bertin –*

Zihno: Omgaan met mensen. Je leert nieuwe mensen kennen, de kinderen appreciëren het, ze zijn ons zelfs een knuffel komen geven omdat ze zo blij waren. Dat is plezierig.

MERK JE DAT SPEELPLAATSANIMATIE WERKT? ZIJN ZE ENTHOUSIAST ALS ZE LANGSKOMEN?

Cedric: Meestal wel, maar het heeft veel te maken met de begeleiders. Als je er zelf tegen je goesting staat, dan gaan die leerlingen ook zeggen: "Vergeet het! Ik heb daar geen zin in.". Als je zelf ook enthousiast bent, dan volgen ze jouw goede voorbeeld.

ZOU JE HET OOK ANDEREN AANRADEN?

(Ze knikken allemaal instemmend)
Bertin: ik wou dat ik dit had gehad in mijn eerste jaar. Ik wil hen dat dan ook graag geven.
Cedric: Dit is het enige wat mij nog op school houdt. Vroeger was ik de laatpost, maar dit heeft me geholpen.
Tom: Zeker, want wij doen volgend jaar door.
Oubeid: Direct!
Tom: Het is een aanrader. Ik hoop dat de eerstejaars dat ook gaan doen als ze in het vijfde zitten.

SPEELPLAATS ANIMATIE

Schoenen aan in Madagaskar!

Een moeilijk gevecht tegen armoede en ongelijkheid

Interview met zr. Monique
Door Bram Reekmans

In Madagaskar, één van de armste landen ter wereld, ontmoeten we zr. Monique. Zij is directrice van een beroepsschool van de zusters van Don Bosco in Ivato, nabij de hoofdstad Antananarivo. Al vele jaren wordt de school pedagogisch en financieel ondersteund door VIA Don Bosco. Jaarlijks krijgen bijna 350 kwetsbare jongeren een opleiding in snit en naad, boekhouden, secretariaat, kapper-esthetiek of hotel-keuken-patisserie. Streng maar rechtvaardig, zo zouden we zr. Monique in drie woorden omschrijven. We vroegen haar naar de positie van de vrouw en het onderwijs in haar land.

HOE IS DE LEVENSSITUATIE IN MADAGASKAR?

Madagaskar is een eiland en de mensen hebben ook de mentaliteit van eilandbewoners: we zijn aan ons land gehecht, ondanks de moeilijkheden en de armoede waarin we leven. We zien dat de armoede in Madagaskar elk jaar toeneemt.

Mijn ouders leefden ook in armoede, maar we hebben nooit honger geleden en alle acht kinderen hebben kunnen studeren. Vandaag is dat niet meer mogelijk. Gezinnen komen niet meer rond en zien echt af. De middenklasse van toen is er niet meer, de kloof tussen arm en rijk is enorm. Een deel van de rijkdom van het land verdwijnt bovendien in de zakken van politici.

> *"Onze politici proberen de armoede te verbergen voor de buitenwereld"*

Onze politici proberen de armoede te verbergen voor de buitenwereld. Een mooi voorbeeld: enkele jaren geleden waren we gastland van een groot evenement van La Francophonie, een internationale organisatie die Franstalige landen en regio's vertegenwoordigt. De bevolking kreeg van de overheid een verbod opgelegd om op straat te verkopen, karren te trekken of om zonder schoeisel op straat te lopen. Dit terwijl veel mensen in het dagelijkse leven op blote voeten lopen, met als gevolg dat heel wat leerlingen niet naar school konden gaan.

WE ZIEN DAT GEZINNEN IN MADAGASKAR DOORGAANS VEEL KINDEREN HEBBEN. VERGROOT DIT DE FINANCIËLE PROBLEMEN VAN DE BEVOLKING?

Dat is zeker een factor. Het is eigenlijk een vicieuze cirkel: mensen maken veel kinderen omdat die al snel kunnen gaan werken om geld te verdienen. Kinderarbeid is hier common sense. Aan de andere kant is er veel armoede door gebrek aan onderwijs, omdat kinderen werken in plaats van naar school te gaan. Een andere bepalende factor voor de armoede is dat heel wat mannen veel drinken. Het weinige dat ze verdienen spenderen ze liever op café, dan aan het gezin.

WAT IS DE PLAATS VAN DE VROUW IN DE MAATSCHAPPIJ?

Een vrouw wordt behandeld als een meubel: je kunt er gebruik van maken, maar als je ze niet meer nodig hebt, kun je ze weggooien. Het is een trieste realiteit. Enkel onderwijs kan daar verandering in brengen. Op 8 mei, Internationale Dag van de Vrouw, doe ik niet mee aan symbolische activiteiten, maar laat ik alle meisjes

naar school komen om te studeren. Alleen zo leren ze opkomen voor hun rechten. Er is nog veel werk aan de winkel betreffende de gelijkheid tussen man en vrouw.

"Eerst dacht ik dat salesiaanse opvoeding bij onze jongeren niet zou werken. Maar dat doet ze wèl!"

JE VOLGT DE PEDAGOGIE VAN DON BOSCO. WAT MAAKT DIE ZO BIJZONDER?

Toen ik er voor het eerst mee in aanraking kwam, dacht ik dat die onmogelijk te implementeren was in de context van Madagaskar. De pedagogie van Don Bosco is gebaseerd op de liefde voor jongeren, om hen van daaruit te sturen in de juiste richting. Ik dacht dat jongeren daarvan gingen profiteren. Maar het tegendeel is waar! Als jongeren zich geliefd voelen en voelen dat we hen vertrouwen, dan werken ze goed, en proberen ze het goede te doen.

Ik ben veeleisend. In het begin schrokken leerlingen daarvan. Ze waren het niet gewoon. Ik begin altijd met stiptheid en accepteer niet dat leerlingen te laat komen. Want als ze op hun werk geregeld te laat komen, worden ze buitengezet en dat wil ik vermijden. Hetzelfde voor hun kledij: leerlingen moeten zich correct kleden want als ze solliciteren, kan dàt doorslaggevend zijn. De pedagogie van Don Bosco helpt daar enorm bij. Als leerlingen vertrouwen voelen, en voelen dat alles gebeurt voor hun eigen goed, dan accepteren ze dat we veeleisend zijn.

WAT IS JOUW VISIE OP DE TOEKOMST VAN MADAGASKAR?

Ik reken op de jongeren van vandaag. Zij kunnen het land ten goede veranderen. Ze zijn intelligent en weten zich te redden. Ze moeten alleen omkaderd worden door goede opvoeders of leerkrachten. Daarom zijn wij vooral actief in het onderwijs. We zien al dat jongeren zich bewust zijn van hun potentieel. Dat geeft hoop.

BESTEL NU!

Netwerker
van God voor de mensen

GESPREKKEN MET MGR. LUC VAN LOOY
OPGETEKEND DOOR EMMANUEL VAN LIERDE

€ 24,5

Bestellen kun je bij Centrale Propaganda
Fr. Gaystraat 129, 1150 Brussel
E-mail: centrale.propaganda@donbosco.be
Of via www.donbosco.be/webshop

De salesiaan Luc Van Looy werd op 1 februari 2004 gewijd tot dertigste bisschop van Gent. Emmanuel Van Lierde voerde lange gesprekken met deze netwerker van God onder de mensen over zijn rijke leven en de vele boeiende ontmoetingen die hij had.

In memoriam

Daniël Malfait, priester-salesiaan

1949-2019

De eerste krokussen van een te vroege lente heeft Daniël nog gezien. Sinds twee jaar had hij veel meer tijd nodig om te kijken, om los te laten … De eerste warmte heeft hij nog ten volle omarmd. Oog en hart voor het kleine en het mooie heeft hij zijn leven lang gehad. Altijd was hij met een lach en een traan sterk verbonden met jong en oud.

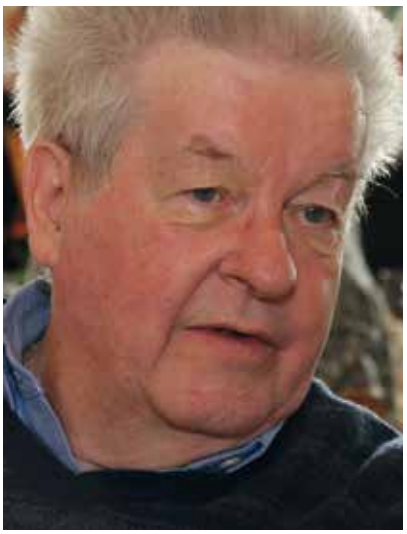
Ontelbare gebeden en teksten heeft hij geschreven. Als geen ander vond Daniël betekenisvolle woorden om zijn rotsvast geloof in Don Bosco, in Maria, in Jezus … in God, en evenzeer in de mens, uit te drukken. Vóór enkele maanden vierde hij met zijn jaargenoten en familie het 50-jarig jubileum van zijn leven als salesiaan. Naar aanleiding van de feestdag van Don Bosco genoot hij bewust en betrokken van de instuif met het personeel van de campus in Woluwe.

Hij genoot van de ontmoeting met bevriende leerkrachten. Een aantal brachten zelfs hun leerlingen mee. Het ontroerde hem. Hij nam zoals gebruikelijk tijd voor een babbel. Hoog bezoek uit Rome gaf hem de gelegenheid om sinds lang het Italiaans nog eens te oefenen. Hij realiseerde zich dat deze ontmoetingen wellicht de laatste waren.

Hoe kwetsbaar zijn adem was, toch vond hij kracht om in het volle besef zijn medebroeders en de mensen rondom zijn ziekbed nog te zeggen: “Dankjewel”.

Jef Poelmans, priester-salesiaan

1938-2019

Jef werd geboren op 19 januari 1938 in Lillo (Limburg). Hij genoot samen met zijn broer en vijf zussen thuis een gedegen opvoeding. Het gelovige klimaat dat er heerste zorgde ervoor dat vier van de kinderen kozen voor het religieuze leven.

Na de Latijn-Griekse humaniora in het Duinenhuis van Hechtel ging Jef in 1956 naar het noviciaat te Groot-Bijgaarden. Op 14 september 1968 werd hij in de kapel van Oud-Heverlee tot priester gewijd. Naast zijn priesterstudies behaalde Jef nog het diploma van industrieel ingenieur elektromechanica. Na zijn priesterwijding werd Jef leerkracht en later adjunct-directeur in het Don Bosco Technisch Instituut te Helchteren. In 1987 vraagt de provinciaal hem om directeur te worden van de technische school te Haacht. Na zeven jaar directeurschap in Haacht neemt hij diezelfde rol op in Helchteren. Leerlingen en collega’s die het wat moeilijker hadden konden rekenen op zijn steun. Jef verhuisde naar Heverlee na zijn op pensioenstelling om een handje toe te steken bij de administratie en boekhouding van het Don Bosco Onderwijscentrum. Uit die tijd dateert ook zijn engagement als voorganger bij de zusters van de Jacht in Heverlee. Samen met het DBOC verhuist hij in 2008 naar Oud-Heverlee. Het speelplein kon er op zijn gewaardeerde hulp rekenen voor alles wat met boekhouding en financiën te maken had.

Jef betrachtte geen grootse dingen. Hij was trouw in de kleine dingen die hij probeerde goed te doen.

Vogel zonder vleugels

Geboren in een donkere stad
rennende soldaten en schietende geweren
wenende moeder die een toekomst wil creëren,
allemaal ver te zoeken als de straten zich elke dag vol met bloed smeren.

Elke dag vroeg ik me af
hoe kunnen we raketten maken die de maan bereiken
en geen die vrede onder elkaar kunnen verspreiden ?

Mijn toekomst, familie en dromen zag ik kapot gaan
met heel veel verdriet ging ik deze maan verlaten.
En met elke herinnering een traan
nu ben ik ver van mijn nest
in een vredesmaan
België is de naam

Door Faisal, 19 jaar

Faisal vluchtte samen met zijn gezin uit Irak in 2011, sinds 5 jaar is hij vaste gast in Jeugdhuis De Takel. Hij schreef deze tekst naar aanleiding van gedichtendag 2019: er was op zijn school een wedstrijd aan verbonden met als thema 'vrijheid'. Uit een 50-tal inzendingen behaalde hij de eerste prijs.